

Ook griffiepersoneel heeft recht op medezeggenschap

Onze vereniging van griffiers richt haar blik in toenemende mate op de werkgeversrol van de raad en de personele aspecten van de griffie. De Commissie Belangenbehartiging heeft op dit gebied al heel wat werk verricht. Ik voeg er nog een onderwerp aan toe, namelijk medezeggenschap.

Op de website van de VvG wordt onder "48 uurs-service" ingegaan op een vraag over de Ondernemingsraad en de griffie. Het antwoord komt er op neer, dat er voor het griffiepersoneel geen Ondernemingsraad (OR) hoeft te zijn en zelfs geen personeelsvertegenwoordiging. In beide gevallen omdat het aantal werknemers daarvoor te klein is. Formeel staat, volgens de antwoordgever, de griffie los van de OR, die immers gekozen is door de personeelsleden van de gemeente die in dienst zijn van het college. Dus moet de raad of de griffier zelf maar iets regelen, zoals in Den Haag gebeurt. Dit antwoord lijkt mij juridisch gezien voor verbetering vatbaar.

OR-plichtig

De Wet op de ondernemingsraden (WOR) zegt, dat de ondernemer die een onderneming in stand houdt waar ten minste 50 personen werkzaam zijn, verplicht is een OR in te stellen. 'De ondernemer', zo lezen wij in artikel 1 onder 1d, is de natuurlijke persoon of rechtspersoon die een onderneming in stand houdt. Deze (publieke) rechtspersoon is 'de gemeente'. Dus niet de raad of het college. Hoe apart wij onszelf soms ook beschouwen, we horen als griffie bij de gemeente. En dus hebben we wel degelijk te maken met de OR van 'de gemeente'. De vraag is: hoe?

Hieronder ga ik uit van gemeenten die ten minste 50 personeelsleden hebben. Daaronder gelden andere regels

Twee ondernemingen

Zoals gezegd, legt de WOR de verplichting op tot de instelling van een OR voor de gemeente. De WOR dateert echter oorspronkelijk uit 1971, ver vóór de dualisering. Niemand had toen kunnen bevroeden dat er ooit een structuur met twee werkgevers – raad en college – zou worden bedacht. Overigens geldt de WOR niet alleen (en zelfs niet in de eerste plaats) voor de overheid. In het bedrijfsleven komt het regelmatig voor dat er aan één rechtspersoon, zoals een NV, een BV of Vennootschap onder firma, twee of meer bedrijven hangen.

Analoog zou je kunnen zeggen dat de publieke rechtspersoon 'gemeente' twee ondernemingen in stand houdt, namelijk de ambtelijke organisatie en de griffie, respectievelijk onder het gezag van het college en de raad. Aan het hoofd van de ambtelijke organisatie staat de secretaris of algemeen directeur, eventueel een diensthoofd. Aan het hoofd van de griffie staat de griffier.

Bestuurder in de zin van de WOR

Een ondernemingsraad heeft in zijn dagelijkse functioneren te maken met de 'bestuurder' van de onderneming. Met hem of haar overlegt hij. De bestuurder is ook verplicht de OR in voorkomende gevallen inlichtingen te verstrekken of om advies of instemming te vragen. Bestuurder is een beetje verwarrende term, omdat je daarbij al snel denkt aan een burgemeester of wethouder. Niets is minder waar, zoals in artikel 46d van de WOR nog eens expliciet wordt gezegd. De bestuurder, aldus artikel 1 onder 1e van de WOR, is degene die in een onderneming rechtstreeks de hoogste zeggenschap uitoefent bij de leiding van de arbeid. Daarover kan geen misverstand bestaan. Dat is de gemeentesecretaris voor de ambtelijke organisatie en de griffier voor de griffie. Dus collega-griffiers, wij zijn bestuurder in de zin van de WOR. Wij zijn de wettelijke gesprekspartner van de OR als het om zaken van organisatie, arbeid en rechtspositie van het griffiepersoneel gaat.

Gemeenschappelijke OR

De gemeente kent dus twee ondernemingen onder één rechtspersoon. Maar hoe moet de OR nu vorm krijgen?

Hiervoor is artikel 3 van de WOR te gebruiken. Dit artikel maakt het mogelijk om een 'gemeenschappelijke OR' in te stellen als een ondernemer twee of meer ondernemingen in stand houdt die samen ten minste 50 werknemers hebben. Dit artikel lijkt wel speciaal geschreven voor organisatie en griffie. Want de toelichting zegt dat het hierdoor mogelijk is om een kleine, niet OR-plichtige onderneming (de griffie) voor de medezeggenschap samen te voegen met een OR-plichtige onderneming. Daarmee wordt bereikt, dat voor de werknemers van deze kleine onderneming toch

volledige medezeggenschapsrechten kunnen worden gerealiseerd. In dit geval worden beide ondernemingen (*voor de medezeggenschap*) beschouwd als één onderneming.

Instellingsbesluit en reglement

Het voert in het verband van deze column te ver om de gang van zaken bij de instelling van de OR te behandelen. Maar als voorzet hierbij een paar aandachtspunten.

- Een besluit tot instelling van de OR moet genomen worden door 'de gemeente'. In de praktijk betekent dit dat het besluit moet worden genomen door twee bestuursorganen, namelijk door het college in zoverre het gaat om personeel van de ambtelijke organisatie. En door de raad voor wat betreft de griffie.
- Het Reglement OR moet op de situatie worden aangepast, en dan vooral het onderdeel verkiezingen. Griffiepersoneel heeft zowel actief als passief kiesrecht. Afhankelijk van hoe de kieslijsten worden samengesteld (naar vakbonden, naar organisatieonderdelen of beide) moet de griffie er een plaats in krijgen.
- In de zin van de WOR is de secretaris bestuurder voor het personeel van de organisatie, de griffier voor het personeel van de griffie.

Helaas betekent dit laatste dat de griffier voor de toepassing van de WOR niet wordt geacht te behoren tot de in de onderneming werkzame personen (artikel 1 lid 4 WOR). Alles heeft zijn prijs, beste collega's. Troost je met de gedachte dat de secretaris dit lot al veel langer treft.

Nieuwe wereld?

De medezeggenschap zal wellicht voor veel griffiers een nieuwe wereld openen. Het is echter een aspect van ons veelzijdige beroep dat er gewoon bij hoort. En dan heb ik het nog niet over de Arbo-wetgeving, die nauw verwant is aan de WOR. Reden voldoende, lijkt me, om aandacht te krijgen van de Commissie Belangenbehartiging. En tevens om aan de materie een cursusje te wijden en deze op te nemen in de griffiersopleidingen.

Krijn van der Heijden,
Raadsgriffier Zutphen.